

Talousarvioesitys 2017

HE 134/2016 vp, PL 31

Ylijohtaja Rami Metsäpelto, 29.9.2016

Talousarvioesitys 2017

Liikenneviraston rooli yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja hallinnonalan painopisteiden toteuttamisessa on:

— huolehtia siitä, että liikenneverkot vastaavat elinkeinoelämän ja kilpailukyvyn kannalta keskeisiin kuljetustarpeisiin ja mahdollistavat turvalliset, ympäristövastuulliset ja tarkoituksenmukaiset tavat liikkua
— toteuttaa toimenpiteitä, joilla väyläverkon korjausvelan kasvu pysäytetään hallitusti asiakastarpeet huomioiden
— varmistaa liikenneverkon toimintavarmuutta
— vähentää liikenteen fossiilisten polttoaineiden käyttöä parantamalla biotaloutta tukevaa väyläverkkoa
— parantaa väylänpidon energiatehokkuutta
— luoda edellytyksiä matkustajien liikkumis- ja tietopalvelujen kehittymiselle
— varmistaa edellytyksiä rautatieliikenteen kilpailun avaamiselle
— edistää liikenteen automatisaatiota
— avata ja hyödyntää viraston tuottamaan tietoa uusien liiketoimintamahdollisuuksien aikaansaamiseksi
— varmistaa viraston tietojärjestelmien ja tietoliikenteen tietoturva viraston tietovarantojen hyödyntämisen edistämiseksi.

Talousarvioesitys 2017

JTS määrärahakehykset 2016-2021

- Hallitus esittää Liikenneverkolle rahoitusta 1 918,5 milj. euroa, liikenteen tukemiseen ja ostopalveluihin 204,2 miljoonaa euroa

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahat 2016-2021 Liite 1 a

12.9.2016

1 000 euroa	TA 2016	TAE 2017	Kehys 2018	Kehys 2019	Kehys 2020	Kehys 2021
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
10. Liikenneverkko	**1 709 024**	**1 918 510**	**2 159 091**	**1 558 997**	**1 442 642**	**1 475 642**
01. Liikenneviraston toimintamenot	78 777	74 313	72 894	71 600	72 345	72 345
20. Perusväylänpito	1 061 400	1 279 000	1 390 000	1 030 000	1 030 000	1 030 000
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen	20 850	83 000	80 000	65 000	14 000	1 300
36. Valtionavustus raideliikennehankkeiden rakentamiseen			155 000			
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen	8 000	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset	34 997	34 997	34 997	34 997	34 997	34 997
77. Väyläverkon kehittäminen	343 030	272 800	290 200	230 400	169 500	215 200
78. Eräät väylähankkeet	56 000	54 400				
79. Elinkaarirahoitushankkeet	105 970	107 000	123 000	114 000	108 800	108 800
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	**200 997**	**204 187**	**202 180**	**202 180**	**202 180**	**202 180**
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen	100 420	101 420	101 420	101 420	101 420	101 420
63. Joukkoliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen	82 774	84 474	82 774	82 774	82 774	82 774
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen	12 500	12 990	12 683	12 683	12 683	12 683
66. Yhteysaluspalveluiden ostosopimukset	5 303	5 303	5 303	5 303	5 303	5 303

Tulomomentit	TA 2016	TAE 2017	Kehys 2018	Kehys 2019	Kehys 2020	Kehys 2021
11.19.03 Ratavero	5 341	5 184	5 341	18 600	18 600	18 600
11.19.06 Väylämaksut	44 800	46 200	45 700	92 315	93 238	93 238
12.31.10 Liikenneviraston tulot	136 194	4 145	2 000	2 000	2 000	2 000

Toimintamenomäärärahat 2010 – 2017 (M€)

- Liikenneviraston toimintamenomäärärahat ovat jatkuvassa laskussa

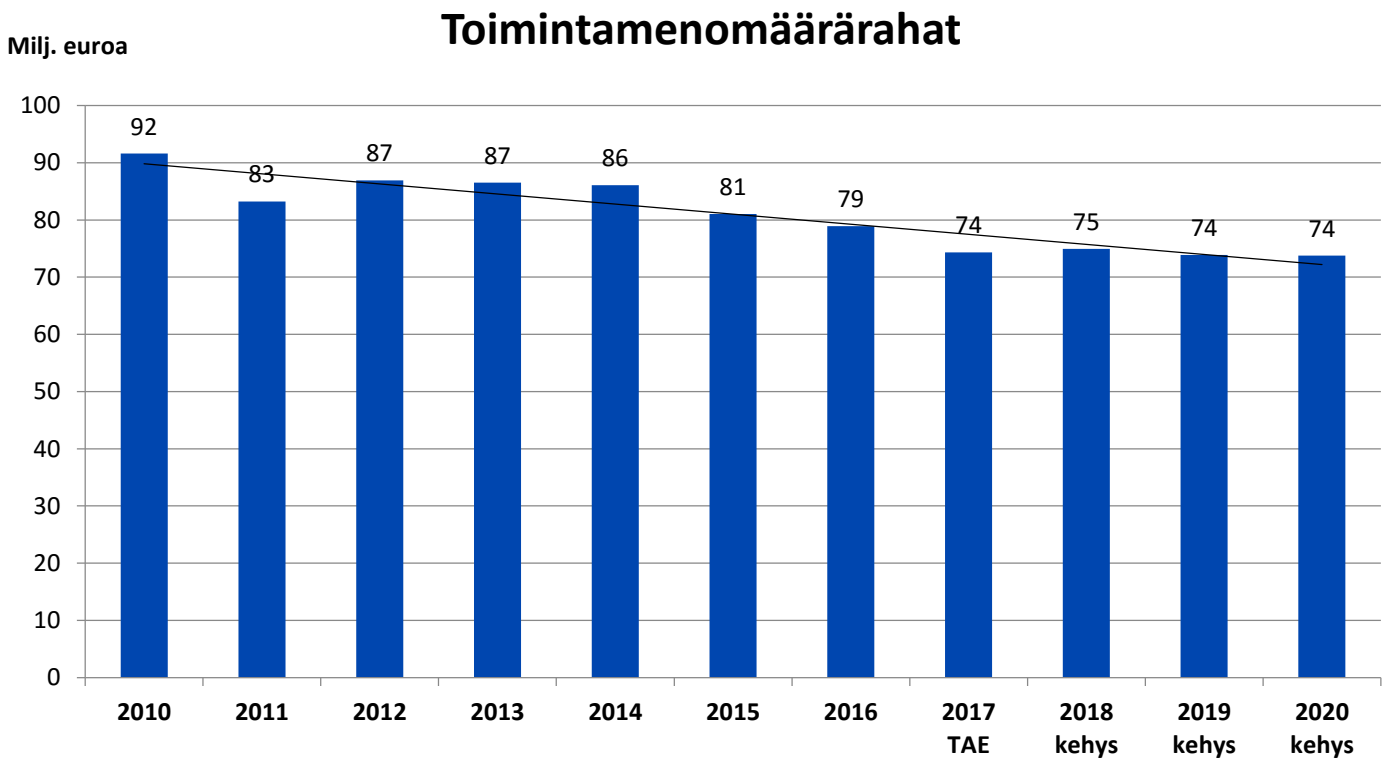

Talousarvioesitys 2017
Liikenneviraston toimintamenot

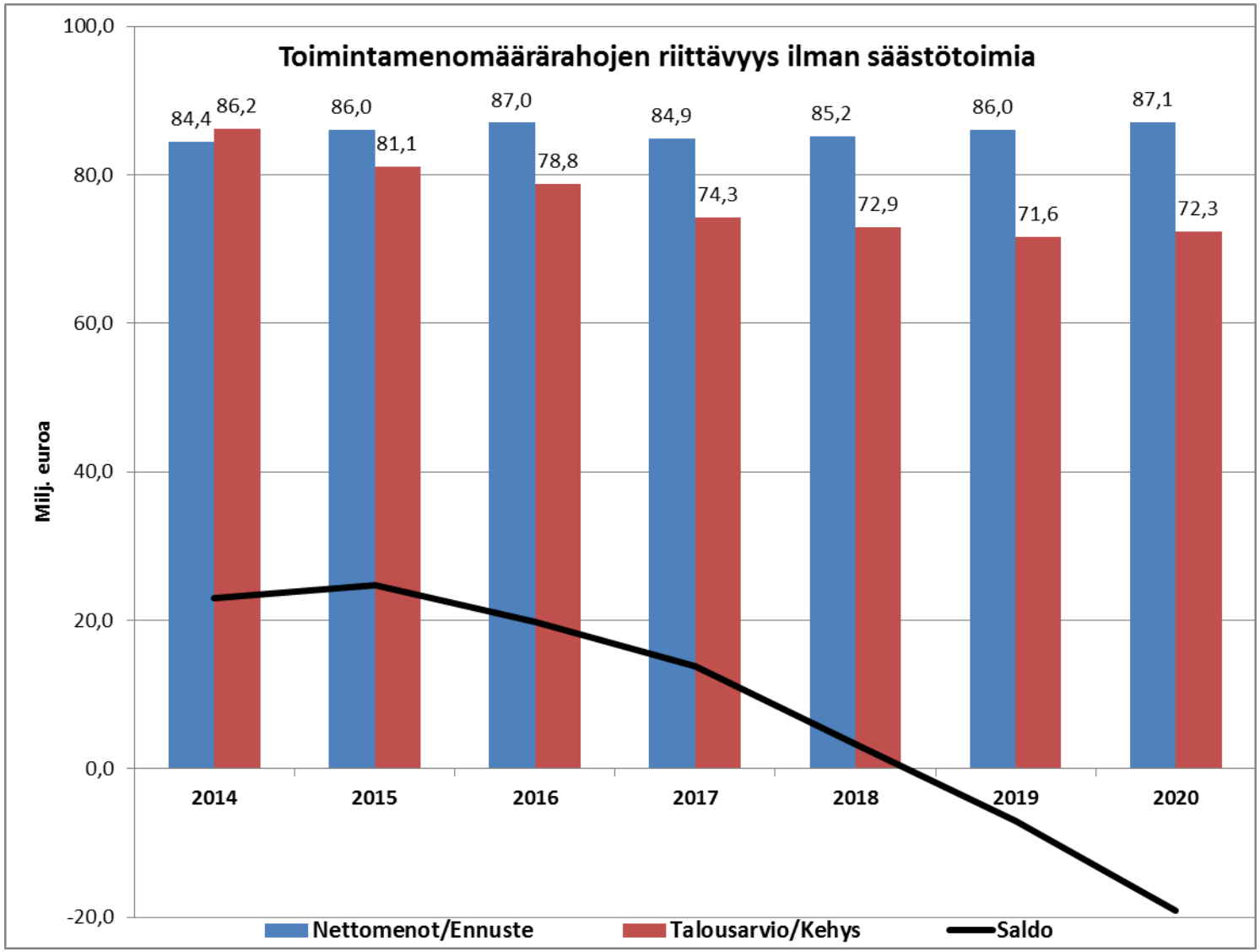

Talousarvioesitys 2017
Liikenneviraston toimintamenot

	Tot 2014 €	Tot 2015 €	Budj 2016 €	Ennuste 2017 €	Ennuste 2018 €	Ennuste 2019 €	Ennuste 2020 €
Toimintamenojen toteuma+ennuste	84,4	86,0	87,0	84,9	85,2	86,0	87,1
Talousarvio/Kehys	86,2	81,1	78,8	74,3	72,9	71,6	72,3
Saldo	**23,0**	**24,8**	**19,8**	**13,9**	**3,3**	**-7,0**	**-19,1**
Kuinka paljon käyttö on suurempi kuin budjetista saatava määräraha	-1,8	5,0	6,0	10,5	10,3	12,1	13,3

Liikenneviraston toimintamenot

Milj. euroa	TA 2016	TAE 2017	Muutos % vuodesta 2016
Toimintamenot	78,8	74,3	- 5,83 %

- Vuoden 2017 talousarvioesityksen mukainen toimintamenokehys on 74,3 milj. euroa (TA 2016 78,8 milj. euroa)
- Toimintamenojen säästötyö on käynnissä. Ilman säästöjä ja siirtoja toimintamenoista perusväylänpitoon ensimmäinen toimintamenojen kehysluonnos on noin 10 milj. euroa yli talousarvioesityksen määrärahojen.
  - Johtoryhmä päättää toteutettavista säästöistä syksyn aikana

Panostukset liikenneväyliin













Perusväylänpito

- Perusväylänpidolla varmistetaan liikenteen toimivuutta

Milj. euroa	TA 2016	TAE 2017	Muutos % vuodesta 2016
Perusväylänpito	1 061,4	1 279,0	+ 20,5%

- Perusväylänpidon volyymi kasvaa 217,6 milj. euroa (+ 20,5 %) vuoden 2016 talousarviosta
- Tuloja kertyy vuonna 2017 arviolta 50 milj. euroa
- Menojen rahoitus jakautuu tuoteryhmiin seuraavasti (suluissa muutos % vuodesta 2016):
  - Päivittäinen kunnossapito, 406 milj. euroa (+ 2,4 %)
  - Ylläpito, 357 milj. euroa (- 4,5 %)
  - Liikenteen palvelut, 181 milj. euroa (+ 0,3 %)
  - Parantaminen, 80 milj. euroa (+ 22,2 %)
  - Korjausvelan vähentäminen, 304 milj. euroa (+ 220 %)
- Rahoituksen painopiste on päivittäisessä kunnossapidossa ja ylläpidossa

Perusväylänpidon nettomenot 2015-2017 (M€)

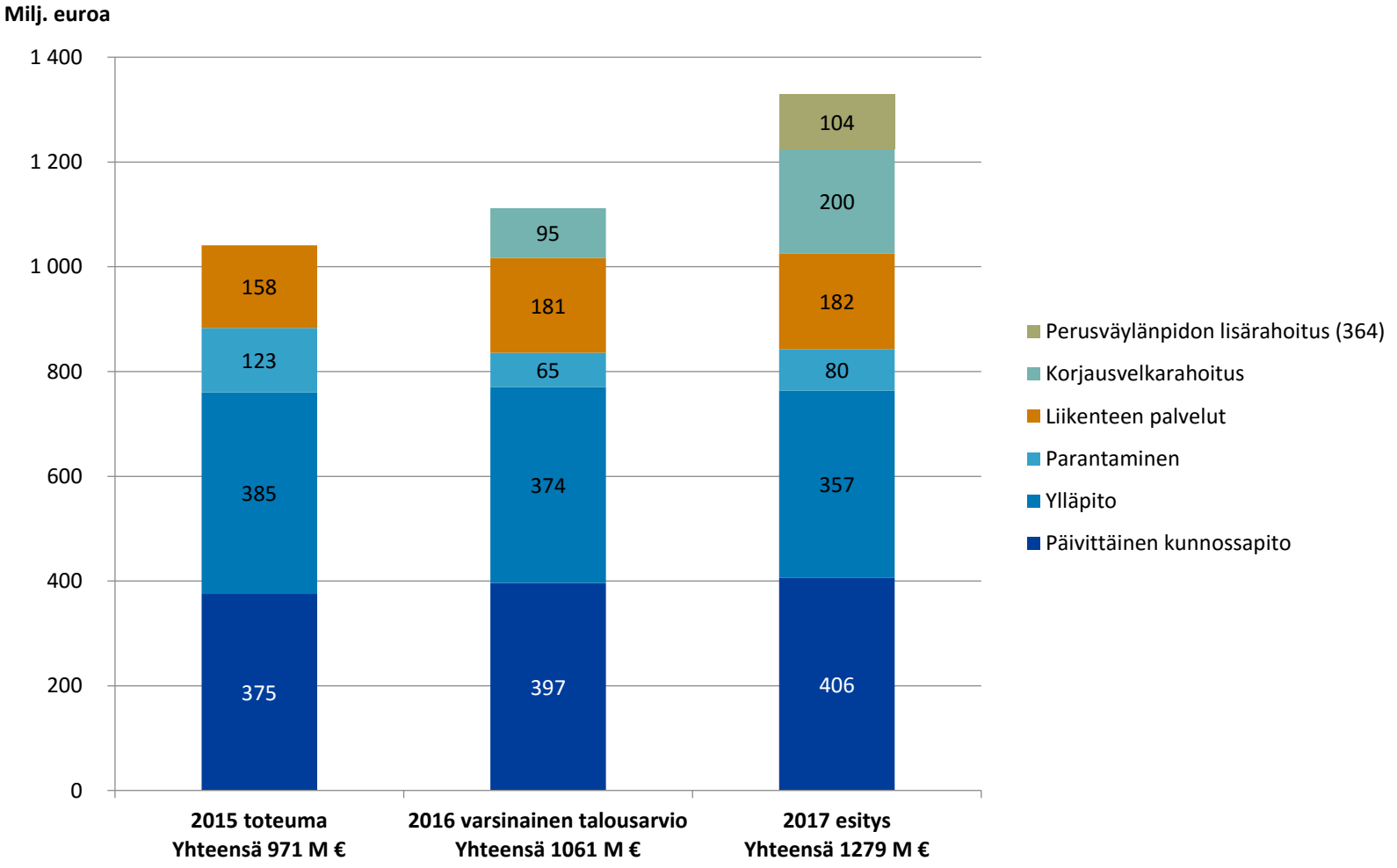

Korjausvelkarahoitus ja perusväylänpidon lisärahoitus (364)

- Hallituksen strategisten tavoitteiden mukainen korjausvelan vähentämisen 304 milj. euroa vuodelle 2017 sisältää 200 milj. euroa hallitusohjelman mukaista kärkihankerahoitusta ja 104 milj. euroa siirtona nimeämättömistä kehittämishankkeista perusväylänpitoon (perusväylänpidon lisärahoitus/364).

	TA 2016	TAE 2017	2018	2019	Yhteensä
Korjausvelkarahoitus	95	200	300	-	**595**
Perusväylänpidon lisärahoitus (364)	-	104	140	90	**334**
Yhteensä	**95**	**304**	**440**	**90**	**929**

Korjausvelkaohjelma

- Suomen väyläverkko on päässyt rapistumaan sen kunnossapitoon osoitetun niukan rahoituksen seurauksena. Väyläverkon korjausvelan määrä on tällä hetkellä noin 2,5 miljardia euroa.
- Liikenneväylien korjausvelan vähentämiseen on myönnetty lisärahoitusta 600 miljoonaa euroa vuosille 2016–2018, josta 100 miljoonaa euroa vuodelle 2016.
- Vuodelle 2017 on tulossa 200 miljoonan euron rahoitus.
- Lisärahoituksella pysäytetään korjausvelan kasvu ja käännetään velka laskuun. Rahoituksella vastataan erityisesti elinkeinoelämän ja työmatkaliikenteen tarpeisiin.
- Korjausvelkaan annettu raha käytetään tehokkaasti ja vaikuttavasti, mutta kaikkia tärkeitä huonokuntoisia kohteita ei pystytä kunnostamaan.

Perusväylänpidon lisärahoitus (364)

- Nimeämättömistä liikenneväylien kehittämishankkeista on siirretty 364 milj. euroa perusväylänpitoon ja yksityisteiden valtionavustuksiin vuosina 2017–2019.
  - Vuoden 2017 rahoitusosuus on 104 milj. euroa.
- Rahoitus kohdistuu maanteiden, rautateiden ja yksityisteiden parantamiseen sekä kaupunkiseutujen liikennehankkeiden tukemiseen.
- Ohjelmassa painotetaan kaupunkiseutujen kasvun tukemista, elinkeinoelämän ja työmatkaliikenteen tarpeita sekä liikenneturvallisuutta.
- Lisärahoituksesta kohdennetaan maanteille 163 milj. euroa ja rautateille 101 milj. euroa.
- Yksityisteiden valtionavustuksiin lisärahoituksesta kohdistetaan vuosittain 10 milj. euroa, yht. 30 milj. euroa vuosina 2017–2019.
- Lisäksi rahoituksesta kohdennetaan yhteensä 70 milj. euroa Helsingin, Turun, Tampereen ja Oulun kaupunkiseuduille MAL-sopimusten tavoitteiden mukaisesti.

Kehittämisinvestoinnit

- Käynnissä olevia kehittämishankkeita viedään eteenpäin ja neljä uutta aloitetaan
- Vuonna 2017 väyläverkon kehittämisinvestointeihin käytetään 469,2 milj. euroa
  - mom 77: 272,8 milj. euroa
  - mom 78: 54,4 milj. euroa
  - mom 79: 107,0 milj. euroa
- TAE 2017 sisältää tarvittavat määrärahat käynnissä olevien kehittämishankkeiden jatkamiseen
- Uusina kehittämishankkeina momentilla 77. käynnistetään vuonna 2017:
  - Vt 4 Oulu-Kemi
  - Vt 5 Mikkeli-Juva
  - Vt 12 Lahden eteläinen kehätie
  - Luumäki-Imatra-Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen

Kehittämisinvestoinnit 2015 - 2017 (M€)

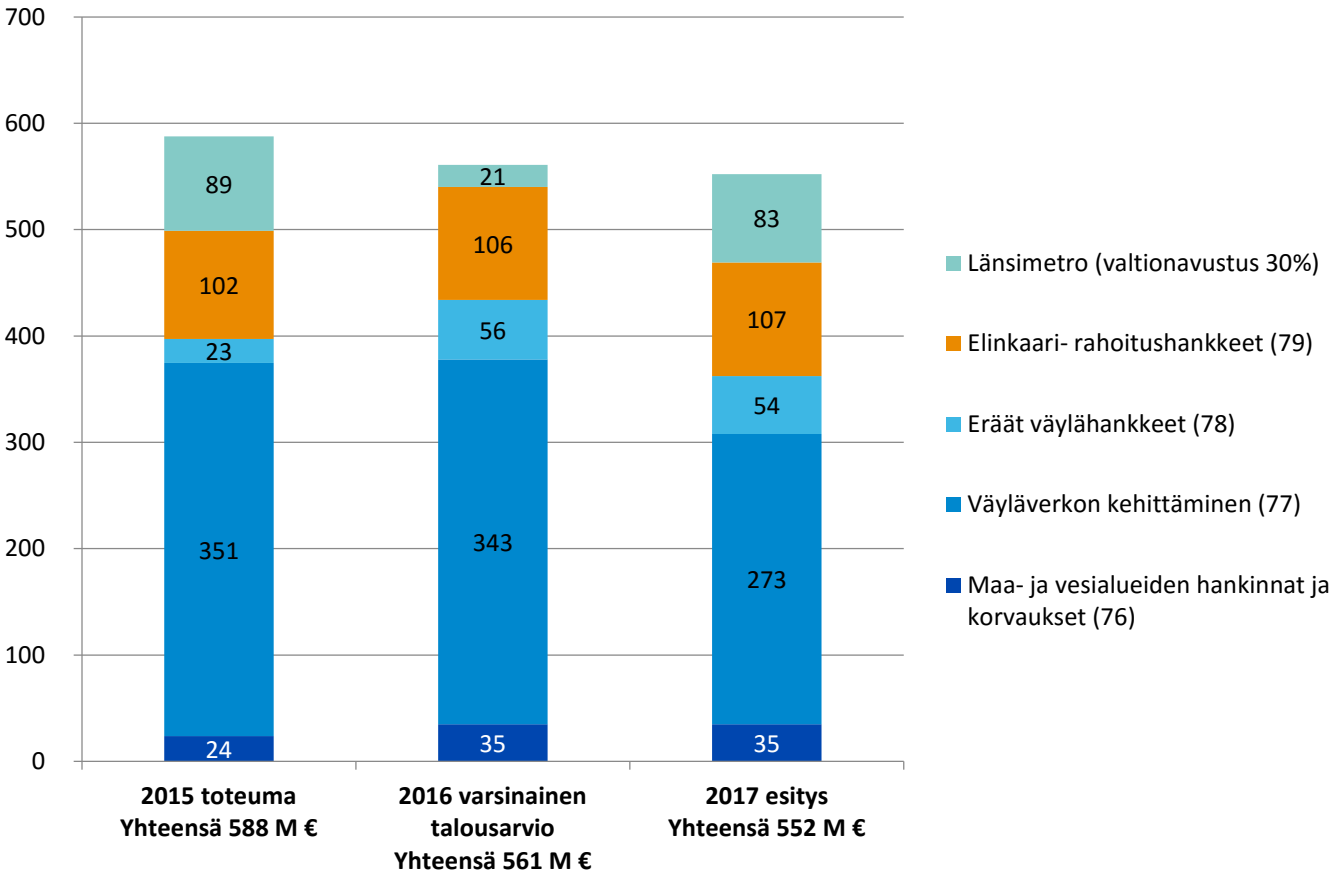

Uudet käynnistyvät kehittämishankkeet

RATAHANKKEET

1. Luumäki - Imatra - Venäjän raja

TIEHANKKEET

2. Valtatie 4 Oulu – Kemi
3. Valtatie 5 Mikkeli-Juva
4. Valtatie 12 Lahden eteläinen kehätie

RAITIOTIEHANKKEET

5. Raidejokeri
6. Tampereen raitiotie

Suunnittelukohteena Helsinki – Turku ratayhteys

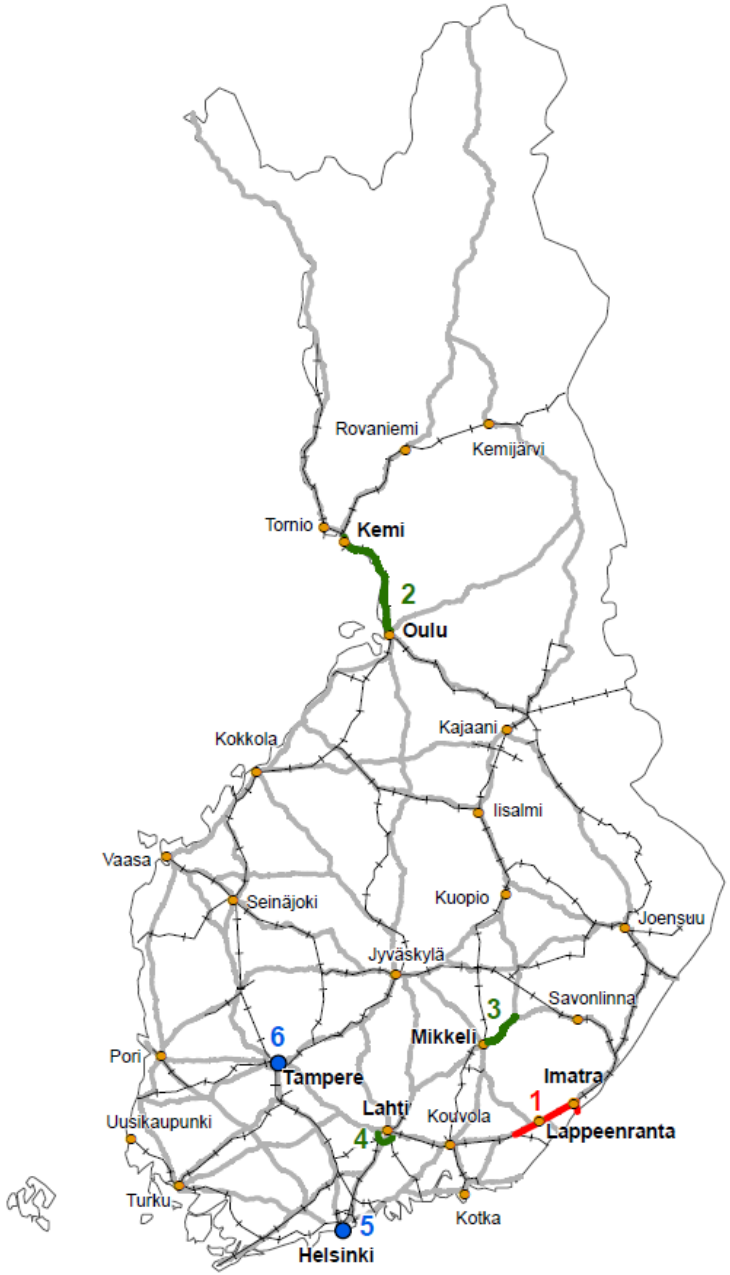

Uudet kehittämishankkeet 1/2

Vt 4 Oulu-Kemi

- Hankkeen tavoitteena on parantaa yhteysvälin liikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta, parantaa joukkoliikenteen toimintaolosuhteita sekä vähentää Oulun kohdan ruuhkia. Tavoitteena on myös parantaa elinkeinoelämän kuljetusten toimintavarmuutta.
- Oulun kohdalla moottoritielle rakennetaan kolmannet kaistat ja kehitetään eritasoliittymiä. Melusuojausta parannetaan. Kempeleeseen rakennetaan uusi eritasoliittymä. Haukiputaan kohdalla moottoriliikennetie rakennetaan moottoritieksi välillä Kello–Haukipudas ja keskikaiteelliseksi ohituskaistatieksi välillä Haukipudas–Räinänperä. Väliä Ii-Simon Maksniemi parannetaan mm. ohituskaistaratkaisuin.
- Hankkeen kustannusarvio on 155 milj. euroa (valtiolle 125 milj. euroa ja kunnille 30 milj. euroa) (MAKU 2010: 130). Oulun kohdan H/K 1,9. Haukiputaan kohdan H/K 2,2.

Vt 5 Mikkeli-Juva

- Hankkeen tavoitteena on kehittää vt 5 Mikkeli–Juva tieosuudesta liikenteen edellyttämän laatutason täyttävä valtatieyhteys sekä parantaa tavara- ja henkilöliikenteen turvallisuutta ja toimintavarmuutta. Hankkeessa Tuppurala–Nuutilanmäki väli rakennetaan keskikaiteelliseksi tieksi uuteen maastokäytävään nykyisen valtatien jäädessä rinnakkaistieksi. Lisäksi Nuutilanmäki–Juva välille tehdään turvallisuutta ja toimintavarmuutta parantavia toimenpiteitä. Kustannusarvio on 121 milj. euroa (MAKU 2010: 130), joka sisältää kuntien osuuden. Hankkeen H/K on 1,8. Kustannusten jako kuntien kanssa on vielä avoinna.

Uudet kehittämishankkeet 2/2

Vt 12 Lahden eteläinen kehätie

- Hankkeen tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta, vähentää oleellisesti nykyisen tien varren haittoja sekä edistää maankäytön ja elinkeinoelämän kehittämistä koko Lahden seudulla.
- Hanke sisältää vt 12 parantamisen uuteen maastokäytävään Soramäen ja Okeroisten välillä kaksikaistaiseksi 1-ajorataiseksi tieksi sekä Okeroisten ja Kujalan (vt 4) välillä nelikaistaiseksi valtatieksi. Myös Lahden eteläistä sisääntulotietä parannetaan. Lisäksi tehdään tarvittavia tunneli-, tie-, katu- ja kevyen liikenteen järjestelyjä, meluntorjuntaa ja pohjavedensuojausta. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 275 milj. euroa (MAKU 130, 2010=100), Tehdyn aiesopimuksen mukaan valtion osuus 198 milj. euroa ja kuntien osuus 28 % eli 77 milj. euroa. H/K suhde noin 2,0.

Luumäki–Imatra–Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen

- Hankkeen tavoitteena on parantaa teollisuuden kuljetusten kannalta tärkeän rataosan välityskykyä ja tavaraliikenteen toimintaedellytyksiä sekä parantaa henkilöliikenteen palvelutasoa ja häiriötilanteiden hallintaa.
- Hanke sisältää kaksoisraideosuuden rakentamisen välille Joutseno–Imatra. Rataosan Luumäki–Imatra käyttöikänsä päässä olevaa päällysrakennetta uusitaan. Lisäksi tehdään muita ratayhteyden parannustoimia kuten raiteenvaihto- ja liikennepaikkamuutoksia, siltaratkaisuja sekä meluntorjuntaa.
- Hankkeen kustannusarvio on 165 milj. euroa (MAKU 130, 2010=100). Hankkeen H/K-suhde on 0,7, mutta ei sisällä häiriöherkkyyden ja täsmällisyyden parantamisen hyötyjä.

Keskeisiä suunnittelukohteita 2016

TIEHANKKEET

1. Vt4 välillä Kehä I - Vt7, Helsinki
2. Kehä I pullonkaulat, Maarinsolmu, Espoo
3. Klaukkalan ohikulkutie
4. Vt12 Lahden eteläinen kehätie
5. Vt12 Lahti – Kouvola
6. E18 Turun kehätie, Kausela – Kirismäki
7. Vt9 Tampere - Orivesi, välillä Suinula - Orivesi
8. Vt 4 välillä Oulu - Kemi
9. Hailuodon yhteys / silta

RATAHANKKEET

10. Pisara - rata
11. Pasila - Riihimäki II-vaihe
12. Tampereen asemakeskus
13. Tampereen ratapiha ja ohitusraide
14. Luumäki - Imatra rataosan parantaminen
15. Joensuun ratapiha
16. Pännäisten kolmioraide
17. Oulun ratapiha

VESIVÄYLÄHANKKEET

18. Kokkolan meriväylä
19. Vuosaaren meriväylä
20. Loviisan meriväylä

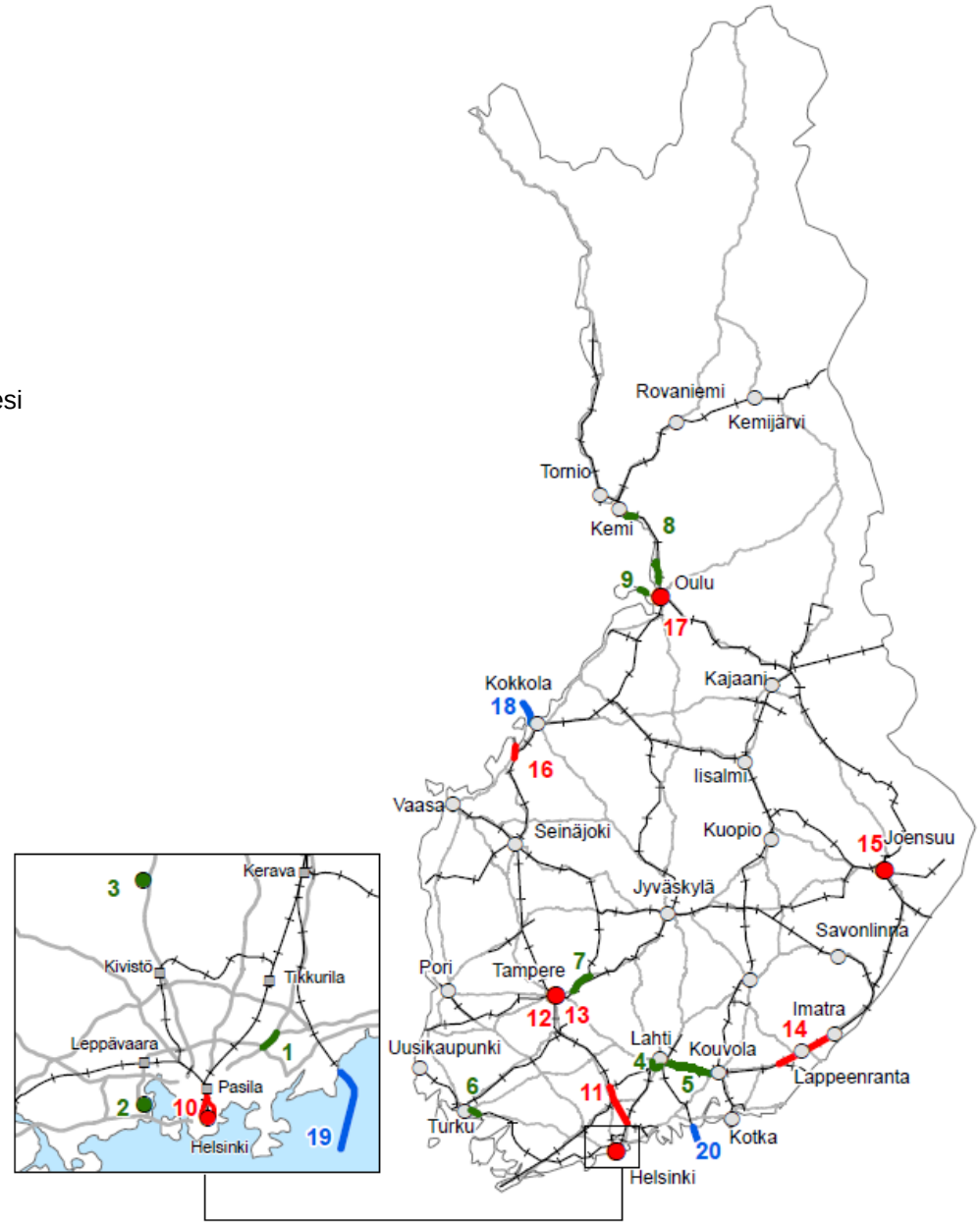

Muut momentit
Liikenneverkko

- **Valtionavustus Länsimetron rakentamiseen 31.10.35**
  - 83 milj. euroa perustuen arvioon avustuskelpoisten menojen syntymisestä vuonna 2016
- **Valtionavustus yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen 31.10.50**
  - 13 milj. euroa
- **Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset 31.10.76**
  - 34,997 milj. euroa
- Hallituksen kehysriihessä huhtikuussa 2016 tehtiin päätös **Raide-Jokerin** ja **Tampereen raitiotien** valtionavustuksesta. LVM tulee täydentämään talousarvioehdotustaan näiden hankkeiden osalta syksyllä 2016.

Liikenneviraston tulot

- **Liikenneviraston tulot 12.31.10**
  - Tuloja arvioidaan kertyvän 4,145 milj. euroa.
    - Seinäjoen kaupungin rahoitusosuus vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie hankkeesta 445 000 euroa sekä
    - Joukkoliikenteen lipputuloja 3,7 milj. euroa. (= ELY-keskukset saavat bruttomallilla järjestämästään linja-autoliikenteestä lipputuloja sekä Kelan toisen asteen koulumatkatuen ELY-keskusten osuus ja lippu- ja maksujärjestelmään liittyviä muita tuloja)
- **Muut veroluonteiset tulot 11.19.03 ja 11.19.06**
  - Rataveroa arvioidaan kertyvän 5,184 milj. euroa ja väylämaksuja 46,2 milj. euroa. Väylämaksu on puolitettu vuosille 2015−2017. (TAE 2017: 2015-2018?)

Muut momentit

Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

- **Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen 31.30.43**
  - 100,42 milj. euroa
- **Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen 31.30.63**
  - 82,774 milj. euroa. LVM tarkentaa momentin sisältöä myöhemmin
- **Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen 31.30.64**
  - 12,990 milj. euroa
- **Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset 31.30.66**
  - 5,303 milj. euroa

Kiitos mielenkiinnosta!

Liikennevirasto.fi

